

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra myslivosti a lovecké zoologie

Chov slovenského kopova v ČR

Bakalářská práce

Autor: Daniela Řehořová

Vedoucí práce: doc. Ing. Vladimír Hanzal, CSc.

2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Daniela Řehořová

Lesnictví

Provoz a řízení myslivosti

Název práce

Chov slovenského kopova v ČR.

Název anglicky

Breeding of Slovakian Hund in the Czech Republic

Cíle práce

S využitím databáze informací o chovu slovenských kopovů charakterizujte chovatelskou základnu, chovné linie a pojmenujte hlavní vlivy podílející se na směřování chovu plemene.

Metodika

Nejprve pečlivě prostudujte „Doporučená pravidla pro zpracování bakalářských a diplomových prací na FLD“ a těmi se při zpracování Vaší závěrečné práce řiďte.

Zpracujte literární přehled o stavu řešené problematiky a pro zpracování literárního přehledu využijte rešeršní a konzultační služby, které poskytuje SIC.

Nejprve proveďte věcnou rešerši a zjistěte, kolik je v databázi SCOPUS evidováno prací zabývajících se chovem a plemenitbou psů.

Následně pro zpracování obsahové rešerše využijte nejméně 30 pramenů, zejména zahraničních.

Shromážděte dostupné údaje o vývoji chovu slovenských kopovů

Prostřednictvím genealogických informací o předcích vytvořte přehled o směřování chovu plemene od jeho vzniku.

Zdokumentujte, jak ovlivňují chov plemene současné požadavky na zajištění welfare při chovu psů a přístupu k lovu zvěře, včetně rizik vyplývajících z výskytu Aujezského choroby a AMP.

Výsledky formulujte jako doporučení další chov.

Obsahovou rešerši předložte v elektronické podobě do konce srpna 2020.

Vytištěný strukturovaný rukopis práce předložte do 31.1.2021.

Po splnění stanovených povinností bude v příslušném semestru udělován zápočet za bakalářskou práci.

Doporučený rozsah práce

zhruba 30 str.

Klíčová slova

kynologie, slovenský kopov, chov psů, pracovní upotřebitelnost

Doporučené zdroje informací

- ARHANT C., et al. Behaviour of smaller and larger dogs: Effects of training methods, inconsistency of owner behaviour and level of engagement in activities with the dog. *Applied Animal Behaviour Science* 123 (2010) 131–142; ectiveness and interaction with behaviour and welfare. *Anim. Welfare* 13, 63–69 <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2010.01.003>
- BOENIGK, K., HAMANN, H., DISTL, O., 2005. Genetic analysis of the outcome of behavioral tests in puppies of the Hovawart dog. *Dtsch Tierarztl Wochenschr.* 112(7):265-71.
- BOLDYŠ, C. a kol. 2013. Slovenský kopov v polovníckej praxi IBO s.r.o. Poľovník . 216 s. ISBN: 978-80-971544-0-0
- DOSTÁL, Jaromír. Genetika s šlechtění plemen psů. České Budějovice: Dona, 2007. 261 s. ISBN 978-80-7322-104-1
- Hiby, E. F., Rooney, N. J., & Bradshaw, J. W. S. (2004). Dog training methods: Their use, effectiveness and interaction with behaviour and welfare. *Animal Welfare*, 13(1), 63–69.
- HOUPT, K. A., 2007. Genetics of canine behavior, *Acta Vet. Brno*, 76(3), pp. 431-444 <https://doi.org/10.2754/avb200776030431>
- KOSKINEN, M. T., BREDBACKA, P., Assessment of the population structure of five Finnish dog Leeds with microsatellites. *Anim. Genet.*, 31, 2000, 310 – 317. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2052.2000.00669.x>
- ORR B, MALIK R, NORRIS J, WESTMAN M., 2019: The Welfare of Pig-Hunting Dogs in Australia. *Animals* 2019, 9(10) DOI: 10.3390/ani9100853.
- WOELFEL, H.; REINECKE, H. General reflections on and practical experiences with species-adapted hunting methods. *Forst und Holz (Germany)*, Vol. 53, 1, p. 10-14, 1998. Hiby, E.F., Rooney, N.J., Bradshaw, J.W.S., 2004. Dog training methods: their use, effectiveness and interaction with behaviour and welfare. *Anim. Welfare* 13, 63–69
-

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – FLD

Vedoucí práce

doc. Ing. Vladimír Hanzal, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra myslivosti a lesnické zoologie

Elektronicky schváleno dne 29. 4. 2020

doc. Ing. Vlastimil Hart, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 22. 10. 2020

prof. Ing. Róbert Marušák, PhD.

Děkan

V Praze dne 08. 04. 2022

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma "Chov slovenského kopova v ČR" vypracovala samostatně pod vedením doc. Ing. Vladimíra Hanzala, CSc. a použila jen prameny, které uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědoma, že zveřejněním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách v platném znění, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Sulejovicích dne 30. 1. 2022

Daniela Řehořová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Vladimíru Hanzalovi, CSc. za velmi vstřícné a přínosné vedení, Vlastimilu Fenclovi za věnovaný čas a velmi příjemné vyprávění o kopovech, mé rodině za poskytnutý prostor ke studiu a především mému muži za ochotu a podporu, kterou mi nejen během studia je.

Abstrakt

Předkládaná bakalářská práce je uceleným souhrnem informací, které se dotýkají historie vzniku tohoto unikátního plemene a jeho rozšíření v rámci České republiky, včetně pohledu na charakteristiku a vlastní standard slovenského kopova. Zmiňuje organizace, které zaštiťují a upravují chov tohoto plemene dle snahy o zachování jeho prvotního poslání.

Popisuje podmínky chovu, chovnosti i pracovních zkoušek, které jsou potřebné k využití slovenského kopova v myslivecké praxi. Sleduje možnosti moderních technologií využitelných při práci se zvěří. Upozorňuje na možná rizika úrazů i na případné virové onemocnění, které hrozí psům při loveckém využití. Zhodnotí welfare při chovu i práci tohoto plemene.

Klíčová slova:

slovenský kopov, honič, lovecký pes, pracovní upotřebitelnost, kynologie chov psů

Abstract

The presented bachelor thesis is a comprehensive summary of information concerning the history of the origin of this unique breed and its distribution in the Czech Republic, including a look at the characteristics and own standard of the Slovak kopov. He mentions organizations that protect and regulate the breeding of this breed in an effort to preserve its original mission.

It describes the conditions of breeding, breeding and working tests, which are necessary for the use of Slovak kopov in hunting practice. It monitors the possibilities of modern technologies usable in working with game. It draws attention to the possible risks of injuries the possible risks of injuries and possible viral diseases that threaten dogs during hunting use. Evaluate the welfare in breeding and work this breed.

Keywords:

Slovak kopov, hound, hunting dog, workability, dog breeding

Obsah

1	Seznam použitých zkratk a symbolů	11
2	Seznam tabulek.....	12
3	Seznam grafů.....	13
4	Úvod.....	14
5	Cíl práce a metodika.....	15
5.1	Cíl práce	15
5.2	Metodika.....	15
6	Literární rešerše.....	16
6.1	Původ a vývoj psa.....	16
6.2	Domestikace	16
6.3	Počátek vzniku plemen psů	17
6.4	Honiči	18
6.5	Novodobá historie vzniku plemen psů	18
6.6	Chov	18
6.7	Chov psů obecně	19
6.8	Slovenský kopov	20
6.8.1.1	Obecná charakteristika plemene.....	20
6.8.2	Historický vývoj	20
6.8.3	Vzhled plemene	21
6.8.4	Charakteristika plemene	21
6.8.5	Klub slovenského kopova.....	22
6.8.6	Chov a jeho řízení	22
6.8.7	Chovní jedinci.....	22
6.8.8	Poradce chovu.....	23
6.8.9	Krytí.....	23
6.9	Zkoušky upotřebitelnosti	23
6.10	Výcvikové akce	24
6.11	Zranění při lovu.....	24

6.12. Virová onemocnění	24
6.12.1 Aujeszkyho choroba	24
6.12.2 Africký mor prasat	24
7 Metodika.....	25
8 Výsledky.....	26
8.1 Historie slovenského kopova.....	26
8.2 Klub chovatelů honičů.....	27
8.3 Klub chovatelů slovenského kopova – Československo	28
8.4 Klub chovatelů slovenského kopova – Čechy.....	28
8.5 Zakladatelé chovu v ČR	29
8.6 Chovatelská základna v současnosti.....	31
8.7 Výcvikové akce	39
8.8 Zkoušky upotřebitelnosti	39
8.8.1 Barvářské zkoušky honičů (BZH).....	39
8.8.2 Individuální honičské zkoušky (IHZ)	41
8.9. Welfare při chovu loveckých psů.....	42
8.9.1 Zranění při lovu.....	42
8.9.2 Ochrana psa.....	42
9 Virová onemocnění	43
9.1 Aujeszkyho choroba.....	43
9.2 Africký mor prasat.....	45
10 Závěr.....	46
11 Seznam literatury a použitých zdrojů.....	48
12 Seznam příloh.....	50

1 Seznam použitých zkratk a symbolů

KSK	Klub slovenského kopova
ČMMJ	Českomoravská myslivecká jednota
ČMKJ	Českomoravská kynologická jednota
SVS	Státní veterinární správa
KCHSK	Klub chovatelů slovenského kopova

2 Seznam tabulek

Tab.č. 1 Počet chovných fen, narozených a odchovaných štěňat	strana 30
Tab.č. 2 Rodokmen feny Šiba Doliště	strana 31
Tab.č.3 Počet chovných jedinců v jednotlivých letech	strana 32
Tab.č.4 Věkové rozložení jedinců pro rok 2020	strana 33
Tab.č.5 Počet uchovněných jedinců v jednotlivých letech	strana 34
Tab.č.6 Počet vydaných krycích listů, krytí, vrhů, % úspěšnosti	strana 36
Tab.č.7 Počet vržených jedinců, zapsaných jedinců, vč. průměru	strana 38
Tab.č.8 Úspěšnost jednotlivých disciplín v rámci neklubových BZH v období 2011–2020	strana 40
Tab.č.9 Průměrné hodnocení disciplín na IHZ-SK	strana 41
Tab.č.10 Počet vyšetřených divokých prasat, počet a procento pozitivity	strana 44
Tab.č.11 Počet případů Aujezskyho choroby u psů v letech 2013-2020	strana 45

3 Seznam grafů

Graf č.1 Věkové rozložení jedinců pro rok 2020	strana 33
Graf č.2 Počet uchovněných jedinců v jednotlivých letech	strana 35
Graf č.3 Počet vydaných krycích listů, krytí, vrhů, % úspěšnosti	strana 37
Graf č.4 Počet vržených jedinců, zapsaných jedinců, vč. Průměru	strana 39
Graf č.5 Úspěšnost jednotlivých disciplín v rámci neklubových BZH v období 2011–2020	strana 40
Graf č.6 Průměrné hodnocení disciplín na IHZ-SK	strana 41
Graf č.7 Průměrná pozitivita prasat na Aujezskyho chorobu	strana 44

4 Úvod

O původu psa, bylo již napsáno mnoho prací, studií. Vývoj Slovenského kopova vždy záležel na jeho schopnostech a využití při lovu. Adaptabilita, temperament, nebojácnost a průbojnost jsou jeho hlavními předpoklady. Vzhledem k požadavkům na jejich pracovní výkon během jednotlivých etap vývoje docházelo k jeho přeměně, kdy se z různě vysokých a barevných jedinců vytvořil jednotný rás kopova. Tvar těla, velmi dobré smysly a fyzické předpoklady z něj činí odhodlaného a uvědomělého honiče – loveckého psa s velmi dobrou orientací v terénu, prozíravým chováním v leči i vynikající prací na stopě. Disponuje skvělou vytrvalostí, a je, pokud je k tomu řádně veden, velmi adaptabilní na velikost zpracovávaného prostoru. Je velmi příjemné účastnit se nahánky na černou zvěř s loveckou smečkou kopovů a sledovat jejich vzájemnou spolupráci, hlasité oznamování při vedení zvěře na střelce, či držení zvěře do příchodu vůdce. V individuálním lovu kopov vykazuje velmi dobrou práci na stopě, orientaci v terénu a výbornou fyzickou výbavu. Vzhledem k současné době, kdy jsou stavy černé zvěře často díky špatnému hospodaření v krajině rozkolísané je třeba v některých honitbách častěji organizovat společné lovy. Pro ty jsou Slovenští kopovi díky svým vlastnostem více než vhodní.

V dřívější době si člověk nepřipouštěl emocionální podněty a pes byl brán jako věc potřebná k dosažení účelu, lovu, ochraně, v současnosti je pro společnost hledisko kvality psího života velmi důležité. V rámci socializace, kdy dříve byli psi drženi pouze v kotcích a chováni jen za účelem lovu, se nyní se z nich stávají často mimo své původní lovecké poslání, psi společenští, účastníci vůdcova života a aktivními členy rodin.

5 Cíl práce a metodika

Bakalářská práce je zpracovaná ve stylu literární rešerše. K jejímu zpracování bylo využito citovaných literárních pramenů, z domácích i zahraničních publikací a zdrojů, zpravodajů Klubu slovenského kopova při ČMKJ v Praze, odborné články a internetové stránky, na které je odkazováno v seznamu použité literatury. Dále bylo využito cenných rad p. Vlastimila Fencla, p. Libora Beníčka st. a také p. Libora Beníčka ml., kteří byli zdrojem mnoha rad, zkušeností a postřehů. Dále vlastních zkušeností získaných bezmála desetiletým chovem tohoto plemene.

5.1 Cíl práce

Cílem této práce je shromáždění dostupných informací o vývoji chovu slovenských kopovů v ČR. Je předkládána jako souhrn charakteristiky plemene, včetně popisu standardu, organizačního chovatelského zázemí včetně historie Klubu chovatelů slovenského kopova po rozdělení Československa v roce 1993, podmínek chovu a podmínek za kterých je možné využití Slovenského kopova jako loveckého psa dle Zákona o myslivosti č. 449/2001 Sb. V rámci welfare práce zohledňuje lokační systémy GPS a ochranné prostředky pro psy, které je možné využít při lovu ve snaze o efektivnější spolupráci psa a vůdce, zajištění lepší ochrany psa při práci a předcházení možným zraněním. Upozorňuje na možná rizika virové nákazy při práci.

5.2 Metodika

Bakalářská práce je zpracovaná ve stylu literární rešerše. K jejímu zpracování bylo využito citovaných literárních pramenů, z domácích i zahraničních publikací a zdrojů, zpravodajů Klubu slovenského kopova při ČMKJ v Praze, odborné články a internetové stránky, na které je odkazováno v seznamu použité literatury. Dále bylo využito cenných rad p. Vlastimila Fencla, p. Libora Beníčka st. a také p. Libora Beníčka ml., kteří byli zdrojem mnoha rad, zkušeností a postřehů. Dále vlastních zkušeností získaných bezmála desetiletým chovem tohoto plemene.

6 Literární rešerše

6.1 Původ a vývoj psa

Již (Mejzr, 2010) sděloval, že prvotní informace o vývoji psa domácího byly zaznamenány Charlesem Darwinem v knize *On the Origin of Species by Means of Natural Selection* (O původu druhů cestou přírodního výběru) a zde Darwin uvádí, že pes není božím výtvozem, ale vznikl z několika divoce žijících druhů čeledi *Canidae*.

Za předka současného psa je dle posledních genetických výzkumů je vlk a nikoliv šakal, což bylo v historických studiích avizováno (Hanzal a Vochozka 1996).

Jak ovšem (Dostál 2007) připouští, je díky obrovské variabilitě možné připustit mezidruhové křížení a následný vznik bezmála 400 specifických plemen psů, která se od sebe více či méně výrazně liší, vše je provázáno rozsáhlými změnami jak fyziologickými, tak exteriérovými.

V rámci tomu, že domestikace probíhala současně na několika kontinentech, nezávisle na sobě (Vilá et al., 1999) předpokládá polyfylectický původ, který opírá o fakt shodnosti 39 párů chromozomů u všech druhů rodu *Canis* je shodný, a mají tedy po i po mezidruhovém křížení plodné jedince.

(Mejzr, 2010) v souladu s (Baudyšová, 2008) popisuje vzájemné křížení mezi šakalem a vlkem, které zapříčinilo velkou různorodost psích plemen a díky řadě vzorků a analýz 736 bp cytochromu b u příbuzných druhů určuje vlka jako prapředka psa. Pro tuto analýzu bylo odebráno 162 vzorků vlka z Evropy, Severní Ameriky, Asie a Arábie. Z šedesáti sedmi plemen psů bylo odebráno jedno sto čtyřicet vzorků, včetně starobylých plemen a pěti kříženců a současně bylo vyhodnoceno také pět vzorků kojotů a osmi šakalů. Vzhledem k velmi malým rozdílům (Wayne, 1993) předpokládá, že nejbližším příbuzným vlka je pes.

6.2 Domestikace

Nejstarší známé a dostupné informace o domestikaci psa popisuje (Dostál, 1995) na území dnešní Přední Asie, Iránu a Iráku a jsou historicky datovány do doby cca před 10 000-15 000 roky, kdy na území Iráku, v oblasti jeskyně Palegawra, byla nalezena část psí čelisti, u níž fluorová analýza prokázala stáří zhruba 14 000 let.

V období před několika miliony let, jak potvrzují vykopávky se od sebe oddělili vlci a šakali (Červený a kol. 2013, Fairaislová 2003), vlk od psa domácího před cca 14 tis. lety. Předpokládá se, podle nejnovějších fylogenetických rozborů, že první domestikace psů se mohla odehrávat již mnohem dříve a spekuluje se o v době před

15 000 až 40 000 lety (Savolainen et al., 2002). Ovšem vyskytují se také spekulace, kdy je počátek domestikace je mnohdy posouván i dále, dokonce do doby před 76 000-135 000 lety, kdy z této doby byly nalezeny zbytky kostí vlků nalezených s velmi „ranými hominidy“ (Vilá et al., 1997).

Případně rozdíl mezi psy nordických hominidů a vlků a mezi vlkem a psem sedentárnějších lovců a rolníků nemusely být markantní (Baudyšová 2008).

Při historických vykopávkách u kolových staveb ve Švýcarsku byly nalezeny kosti psů. Nález byl datován zhruba 6 až 8 tisíc let před naším letopočtem. Tento pes byl nazván psem rašelinným (*Canis familiaris palustris*) dle jeho místa nálezu. Od tohoto nalezeného jedince se odvozuje vznik dnešních špiců, pinčů a teriérů (Najmanová a Humpál, 1981, Báča, 1967, Bakoš, 1998).

Na historickém území českých a dolnorakouských nálezů byli v popelech ohnišť nacházeny kosti psa, který je pravděpodobně předkem dnešních honičů, slídičů i ohařů. Od místa nálezu byl nazván psem popelištním. (Najmanová a Humpál 1981, Rakušan 1988).

Proces domestikace, jak předpokládá (Vochozka, 2009), probíhal současně na různých kontinentech a za působení místně příslušných biotických a abiotických vlivů. Můžeme se domnívat, že samotný proces domestikace započali prapůvodní lovci, kteří postupným odchytem a selekcí jedinců s vhodnými preferovanými pracovními předpoklady si utvářeli první uvědomělé psí lovecké smečky.

6.3 Počátek vzniku plemen psů

První plemena psů vznikala na základě selekce dle vhodných vlastností (Mejzr 2010). Ale (Dostál, 2007) se přiklání k myšlence vývoje domestikace a dalšího cíleného vývoje psích plemen tak, že pes, jehož prvotní poslání bylo být pomocníkem při lovu, se s vývojem lidské společnosti spolu s dalšími druhy zvířat, včetně hospodářských – skot, ovce, kozy, koně aj. Tímto jeho soužití s člověkem získalo další uplatnění, od hlídání stáda až po případně o hlídání obydlí, osobní ochranu, tedy počátek plemen ovčáckých a plemen hlídacích.

Prvotní domestikační cíle, byly tedy lov, pasení stád a hlídání. Některá plemena psů jsou známa již ze starověku, například v Egyptě byli na freskové malbě v Thébách „Návrat z lovu“, který je datován 1900-1800 př. n. l. jsou znázornění chrti, kteří byli lovecky vedení psi faraónů. Ve starověké Asýrii vedle jiných plemen psů chovali těžké dogy k účelům loveckým i válečným (Andreska a Andresková, 1993).

Hlavním obdobím šíření psa do Evropy a do severní Afriky byl nepochybně neolit, kdy od jihovýchodu docházelo k migraci rolníků a drobných řemeslníků a usazovali

se díky úrodné půdě v Podunají. Z této neolitické doby byl datován již zmíněný pes rašelinný (Andreska a Andresková, 1993).

Na konci středověku byli lovečtí psi rozčleněni na plemena, dle knihy Conrada Gesnera v knize „*Thierbuch*“ z roku 1563. Byli to chrti, honiči, barváři, stopaři a vodiči (Andreska a Andresková, 1993).

6.4 Honiči

Honiči byli prvotně využíváni k lovu jelenů, divokých prasat nebo medvědů, proto museli být houževnatí, silní a nebojácní. Výcvik a samotnou péči o ně zajišťovali psáři nebo psodvři, latinsky *cuniductores* (nižší lovecká čeleď zvaná též holoti) (Boldiš, 2013).

Před vynálezem palných zbraní byl lov bez smečky loveckých psů nemožný. Úkolem této smečky bylo zvěř vystopovat, zadržet a především dohledat, neboť ranivý účinek tehdejších zbraní nebyl dostatečný a často zvěř po zásahu na místě nezhasla. (Bakoš, 1998).

6.5 Novodobá historie vzniku plemen psů

Snaha o sledování chovu psů na základě evidování vystavených rodokmenů přichází z Anglie, a to na počátku 19. století. Dosavadní vývoj psa jako takového se tím výrazně mění a v souladu s tím můžeme u chovatelů vysledovat záměr nejen na jejich pracovní stránku, upotřebitelnost také vnější vzhled. (Räber, 1995)

Díky tomu na přelomu devatenáctého a dvacátého století nastal velký nárůst plemen psů. Plemena byla vytvářena dle přání a požadavků lidí. Současně s tímto stavem vznikli také mnohé chovatelské kluby, vč. mezinárodních chovatelských organizací, které začali sjednocovat chovatelské řády a pravidla, standardy pro daná plemena a vést první evidence čistokrevných jedinců do plemenných knih.

Pro tvorbu nových plemen s charakteristickými vlastnostmi a znaky a pro zušlechťování plemen již vzniklých, bylo zásadní začít posuzovat čistokrevné jedince hodnotitelských přehlídkách, výstavy, zkoušky, bonitace. (KCHSK, [online], Dostál, 2007)

6.6 Chov

„Chovem se rozumí cílevědomá plemenitba psů respektující především genetického zdraví jedince i celé populace (chov nesmí být na úkor zdraví). Čistokrevný pes je

dědičně zdravý tehdy, jestliže zdědil standardní znaky, plemenný typ a povahu, jež jsou pro plemeno typické, nikoli však dědičné vady, které by mohly nepříznivě ovlivnit zdraví jeho potomků. Tomto ohledu musí chovatelské kluby i chovatelé dbát na to, aby nedocházelo ke zveličování a přehánění plemenných znaků, které by mohly následně nepříznivě ovlivnit funkční zdraví psů“. (www.cmku.cz)

6.7 Chov psů obecně

Jak Pro zachování správné genetické variability a následné životaschopnosti populace je potřeba v chovu zapojit všechny chovné jedince. V případě, že se v chovu používá jen několik nejúspěšnějších jedinců, klesá genetická variabilita, ztrácí se genetický materiál a vzniká nebezpečí vzniku a upevňování dědičných chorob (Wachtel 2000).

Wachtel (2000) dále uvažuje, že pokud se jedná o čistokrevnou nepřibuzenskou plemenitbu a chov založen na páření nepřibuzných jedinců, znamená to, že nemají v pěti nebo šesti generacích žádné společné předky. Přínosem této úvahy je nepopíratelné zlepšení zdraví sledované populace. Současně tato varianta v chovu může v důsledcích způsobovat nevyrovnanost populace, protože dva jedinci s podobným fenotypem, nemusí mít podobný genotyp. Je to způsobeno možným projevením anebo naopak neprojevením recesivních alel (Dostál 2007, Wachtel 2000).

V případě chovu psů, ale současně také ve všech ostatních chovech domestikovaných jedinců, kdy dochází ke stálému narušování rovnovážného stavu populace různými vlivy, které systematické a předvídatelně vedou ke změnám v genovém složení na základě novotvorného křížení, při toto vlivu dochází ke změně ve střídání frekvencí jednotlivých alel. Míra změn je přímo závislá na relativním počtu imigračních genů. Pro vznik případných nežádoucích vlastností jedinců, je důležité vysledovat genovou kvalitu importovaného jedince, (Dostál, 2007)

Největším vliv na novotvorné křížení má selekce, která vytváří nejdůležitější aspekt celého chovatelství. Selekcí eliminujeme určité genotypy a omezujeme jejich podíl na genové skladbě pro příští generace. Selekcí by měly provádět pouze oprávněné osoby, tj. poradce chovu, rozhodčí při posouzení výkonnostních vloh, kde je nutné citlivě posoudit pracovní vlohy psa, kdy se můžeme setkat na zkouškách s průměrným psem, který ale pod správným vedením a disciplíně může zdárně zastínit psa se špičkovými vlohami, ale zmařenými nesprávným vedením nebo chybami při výcviku a dále exteriérových předpokladů, kdy je obzvláště náročné

citlivě zhodnotit rozdíly a odchylky od standardu, především genetického a v neposlední řadě samotný chovatel. (Dostál, 2007).

Dostál (2007) také zmiňuje využití dvou základních metod chovu v chovatelství domestikovaných zvířat a to čistokrevnou plemenitbu a křížení. Při čistokrevné plemenitbě psů se využívá příbuzenská plemenitba (inbreeding), tzn. že jde o rozmnožování mezi jedinci, kteří v rodokmenu otce i matky mají jednoho nebo více společných předků.

Martínek (2006) stanovuje nejmenší možnou chovatelskou základnu v klasické liniové plemenitbě v uzavřené populaci, tato skupina čítá 20 fen a 10 psů. Ačkoliv je zde správným způsobem prováděna selekce, může dojít a dochází k úbytku nebo vymizení některých žádoucích vlastností náhodným genetickým posunem. Tento posun (genetický drift), je typický pro malé populace, kdy je třeba předpokládat tyto nežádoucí důsledky ztráty variability. Následkem posunu může dojít až ke snížení plodnosti, odolnosti a vitality (inbreeding depression).

6.8 Slovenský kopov

6.8.1 Obecná charakteristika plemene

Plemeno slovenského kopova se řadí dle FCI (Fédération Cynologique Internationale) do skupiny VI., tedy do skupiny honičů, barvářů a příbuzných plemen. Dne 16. 4. 1963 bylo toto plemeno bylo zařazeno a registr standardu byl oficiálně přidán do seznamu FCI č. 244. Slovenský kopov se řadí do středních plemen, díky své kohoutkové výšce, cca 40-50 cm. (KCHSK, [online])

6.8.2 Historický vývoj

Probíhal na území Střední Evropy, kdy se tento pes vyvíjel pravděpodobně křížením horských psů. „První písemný doklad o jistý způsob cílevědomého chovu je ze 17. – 18. století, kde je zakázáno křížit kopovy s jinými plemeny pro zachování čistoty krve (Slimák 1964).

Kopovi vznikali selekcí a nikoli křížením mezi jinými plemeny. V tomto směru jde téměř o unikát, neboť je jasné, že toto plemeno se rozvíjí pouze selekcí, při které je nutný velmi profesionální přístup. Prvotně se jednalo o psy vysokonohé s kohoutkovou výškou cca 60 cm a velkou barevnou rozpolceností. K jednotnému typu kopova se přikročilo v roce 1915, kdy se začal formovat jednotný vzhled slovenského kopova. Nejsou tedy známy údaje o tom, že by byl kopov do oblasti Evropy introdukován (Boldiš, 2013).

Hlavním úkolem bylo vyšlechtění kopova jako houževnatého, temperamentního, silného a odhodlaného psa do těžšího terénu, který bude mít silně vyvinuté lovecké vlohy. V začátcích chovu slovenského kopova exteriér nehrál hlavní roli. Psi s velkou velikostní rozpolceností kohoutkové od cca 40–65 cm kohoutkové výšky, časté bílé skvrny. (Boldiš, 2013)

Historie poukazuje na rok 1936, který byl pro vývoj slovenského kopova velmi důležitý, v Banské Bystrici se uskutečnil první lovecký svod slovenských kopovů, následně proběhlo několik dalších a postupně docházelo k selekci a vlastnímu vytváření chovatelského standardu. Postupně byli definováni první chovní psi jako základ pro kontrolovaný chov. Pro představu z nejpočetnějšího loveckého plemene na Slovensku bylo vybráno 14 psů a 12 fen, další krytí již probíhalo jen mezi chovnými psy a jejich potomky. Následnou selekcí docházelo k eliminaci nežádoucích znaků (Boldiš, 2013).

V roce 1928, když vznikla Československá kynologická jednota a následně v roce 1940 Slovenská plemenná kniha, došlo také na vydávání rodokmenů. Toto velmi náročné chovatelské úsilí zabrzдила válka a po jejím konci bylo nutné začít od začátku. Po vzniku Československa vznikla snaha omezit kohoutovou výšku kopovů do 50 cm, protože v Česku se nelovilo s vysokonohými honiči. Trvalo bezmála 30 let než se podařilo chov stabilizovat a dosáhnout registrace standardu FCI. (Boldiš, 2013, KCHSK, [online])

6.8.3 Vzhled plemene

Slovenský kopov je představitel psa středního vzrůstu, lehčí stavby těla, ale pevné kostře obdélníkového tvaru. Přiměřená hlava, kratší svalnatý krk, správně nasazený. Svalnaté a dobře vyvinuté běhy, hřbet rovný, středně hluboký, přiměřeně široký a dlouhý hrudník. Prut sahá až po kloub paty. (Boldiš, 2013, KCHSK, [online])

Barva srsti je černá, vždy s pálením na mordě, nad světlý, na vnitřní straně slech, na předních i zadních běžích, kde zasahuje až do oblasti vnitřních stran běhů. Srst je středně dlouhá s hustou podsadou. Nežádoucí jsou jakékoliv bílé znaky a nadměrně tmavé pálení (téměř černé). Kohoutková výška dosahuje u psů od 45 do 50 cm, u fen 40–45 cm. Váha by neměla přesahovat 20 kg (Standard FCI č. 244).

6.8.4 Charakteristika plemene

Slovenský kopov je velmi temperamentní, nebojácny a průbojný pes. Jeho doménou honiče je vyhledávání a hlasité štvaní zvěře, v rámci chovu je usměřován k preferenci černé zvěře. Pyšní se výborným čichem a orientací v terénu. Vhodný

je na individuální i na společný lov, ochotně prohledává různě nepropustné malé i velké houštiny. Jako honič je velmi adaptabilní na prostor, kdy na velkém prostoru dokáže pracovat i několik hodin, naopak v menším prostoru se s kratšími časovými intervaly vrací. Se zájmem hlasitě sleduje i stopy jiné zvěře (jelení, daňčí, mufloní, srnčí, aj...). (Boldiš, 2013, KCHSK, [online])

6.8.5 Klub slovenského kopova

Ve snaze o prosazení slovenského kopova jako samostatného plemene prvotně selhala již Československá kynologická unie. Z počátku byl velký problém s uznáním práce kopova v myslivosti, byly pochyby o jeho uplatnění se smyšlenými argumenty, kdy se na něj nahlíželo jako na psa neovladatelného, který je postrachem pro užitkovou zvěř.

Po výběru jednotlivých psů a fen, kteří byli zhodnoceni jako kvalitní pro chov, byla Československá kynologická unie podporována i FCI (Mezinárodní kynologická unie) (KCHSK, [online]).

V současné době je předsedou Mgr. Petr Šupík, členská základna čítá 190 členů, z toho 10 čestných. Chovatelskou základnu tvoří 25 chovných psů a 38 chovných fen (Zpravodaj 2020, KSK při ČMKJ Praha).

Cílem Klubu slovenského kopova je chov čistokrevného plemena psů, při zachování biologického zdraví každého jedince a charakteristických vloh a vlastností specifických pro toto plemeno (KCHSK, [online]).

6.8.6 Chov a jeho řízení

U slovenských kopovů se jedná o druhově čistokrevnou, řízenou plemenitbu, která je cílevědomá a respektující zásady genetického zdraví jedince a populace (KCHSK, [online]).

6.8.7 Chovní jedinci

Podmínkou jsou čistokrevní jedinci s platným průkazem původu vystaveným nebo registrovaným plemennou knihou uznanou FCI a byli zařazeni do chovu po splnění podmínek udělení chovnosti. (KCHSK, [online]).

6.8.8 Poradce chovu

U slovenských kopovů chovný pár vybírá poradce chovu, případně odsouhlasuje navrženého krycího psa chovatelem, neboť jde o chov řízený (KCHSK [online]). Chov a chovatelské cíle nejsou krátkodobou záležitostí. Je to systematická práce, při které se utvrzují vlohy, znaky a selektují nedostatky. Tato práce trvá generace a při omezeném počtu jedinců a příbuzenské plemenitbě, není výsledek vždy jasný (Němec 2015).

6.8.9 Krytí

Je-li chov řízen liniovou plemenitbou, je celková populace předmětem dělení na subpopulace, ve kterých je uplatňována selekce zaměřená na určité vlohy nebo znaky. Rovněž je jakýkoliv nositel vlohy při intenzivnějším využití v chovu schopen rozšířit nežádoucí znak do celé populační linie, z tohoto důvodu může linie i zaniknout nebo se případně přetvořit na linii novou. (Dostál, 2007).

Při výběru vhodného páru ke krytí musí poradce chovu znát exteriér a pracovní kvality obou jedinců. Při výběru vhodného páru je třeba dodržet několik pravidel. Použít jedince, kteří nemají ve 3 až 4 generacích společného předka, sledovat chovatelkou linii obou jedinců a mít přehled o případných předchozích vrzích, souvisejících jedincích (sourozenci) (Chovatelský řád KCHSK, [online]).

Mnoho vad je znatelných již v brzkém věku a většina je geneticky přenosných jako například kryptorchismus, pupeční kýla, bílé skvrny. Minimální věk pro odběr štěňat od matky je 50 dnů a štěňata musí být v době odběru označena čipem, případně i tetováním a veterinárně zajištěna vč. Vakcinace a odčervení. (Chovatelský řád KCHSK, [online]).

6.9 Zkoušky upotřebitelnosti

Barvářské zkoušky honičů (BZH) zkouší se dle platného zkušebního řádu pro honiče.

Individuální honičské zkoušky (IHZ)

Při perfektní práci psa může být udělen titul “Diviačar” (Zkušební řád, ČMKJ, 2014).

6.10 Výcvikové akce

Pro psy je důležité přivyknout a větší počet lidí i psů, atmosféru, neznámé prostředí a disciplíny. Vůdce je upozorněn na případné chyby při vedení psa a nasměrován ke změně. Výcvikové dny řídí vedoucí oblasti nebo výcvikář klubu. (KCHSK, [online])

6.11 Zranění při lovu

Prvotně je vždy nutné zjistit rozsah poranění, poškození tkání, cév, orgánů. Vnější krvácení je třeba zajistit přiložením tlakového obvazu, případně těžších zranění je třeba psa znehybnit a velmi rychle vyhledat pomoc veterinárního lékaře (Boldiš, 2013).

6.12 Virová onemocnění

6.12.1 Aujeszkyho choroba

Původcem je DNA virus z čeledi Herpesviridae (SHV-1). Mimo prasete je pro ostatní savce setkání s tímto virem fatální. Pro člověka virus nebezpečný není. Infekční jsou: nosní sekret, sliny, mléko, moč včetně sekretů pohlavních orgánů. K vylučování viru u prasat může docházet vlivem stresu. Průběh infekce je velmi rychlý. Klinickými příznaky jsou až extrémní svědění (pysky, slecha), odírání, olizování, okusování, sebepoškozování, křeče žvýkacích svalů, neklid, kousání do předmětů, slinění, záškubům svalstva a následně k paralýze. Klinické příznaky u psa jsou podobné vzteklině. Inkubační doba je ve většině případů 3–6 dní. K úhynu dochází do 96 hodin od projevení klinických příznaků onemocnění (Vávra 2020). Prevencí nakažení psů je podávání pouze dostatečně tepelně opracovaných živočišných produktů z divokých prasat. Dále je třeba dbát na důsledné odstraňování vývrhů z ulovených divokých prasat. Ty je vhodné odstraňovat prostřednictvím kafilerie či hlubokým zakopáním do země. Místo, kde byl prováděn vývrh divokého prasete, je nutné vhodně ošetřit (Vávra 2020).

6.12.2 Africký mor prasat

Původcem je DNA virus, který se u nakažených prasat nachází v krvi, tkáňových tekutinách, vnitřních orgánech a všech sekretech a exkretech. V případě rychlého průběhu se AMP projevuje vysokou horečkou až 42 °C, ztrátou chuti k jídlu, malátností, špatným dýcháním, krvavým průjmem, případně zvracením. Objevují se

krváčeniny v kůži a vnitřních orgánech. K úhynu dochází obvykle do 5 dnů (SVS ČR, [online]).

7 Metodika

Bakalářská práce je zpracovaná ve stylu literární rešerše. K jejímu zpracování bylo využito citovaných literárních pramenů, z domácích i zahraničních publikací a zdrojů, zpravodajů Klubu slovenského kopova při ČMKJ v Praze, odborné články a internetové stránky, na které je odkazováno v seznamu použité literatury. Dále bylo využito cenných rad p. Libora Beníčka st., který byl zdrojem mnoha rad, zkušeností i postřehů a vlastních poznatků získaných již bezmála desetiletým

vlastním chovem a zájmem o toto plemeno a také pana Vlastimila Fencla, spoluzakladatele českého klubu slovenského kopova a prvního klubového výcvikáře.

8 Výsledky

8.1 Historie slovenského kopova

Kopov je střeoevropským plemenem neboli “*Canis familiaris Linné, bracco intermedius*”. Pro toto tvrzení důkazy přímé, je možné sledovat mnoho nepřímých indicií, které potvrzují správné zařazení kopova do skupiny pradávných plemen psů, pozorovaných na našem území, kdy byl u původních obyvatel chován, především pro lov a ochranu.

První písemně doložené informace o slovenském kopovu pochází ze 17. - 18. století (Slimák 1964). Ve snaze předejít nežádoucímu dalšímu mezi plemennému křížení

byl v roce 1770 vydán zákaz křížit slovenského kopova s jinými honiči. V tomto směru je jeho vývoj jedinečným, neboť nadále byl jeho vývoj řízen selekcí původního chovu, nikoliv mezi plemenným křížením. V tomto směru bylo nutné k vlastní selekci vysoce profesionálního přístupu.

Původně se jednalo o psy vysokonohé s kohoutkovou výškou cca 60 cm a velkou barevnou rozpolceností. K jednotnému typu kopova se přikročilo v roce 1915, kdy se začal formovat jednotný vzhled slovenského kopova. Hlavním úkolem bylo vyšlechtění kopova jako houževnatého, temperamentního, silného a odhodlaného jedince do těžšího terénu, který bude mít silně vyvinuté lovecké vlohy. V začátcích chovu slovenského kopova nehrál hlavní roli exteriér. Jednalo se o jedince s velkou výškovou rozpolceností 40–65 cm kohoutkové výšky, časté byli také bílé skvrny.

Velmi důležitý byl rok 1936, kdy se v Banské Bystrici uskutečnil první lovecký Svod slovenských kopovů, na jeho základě proběhlo ještě několik dalších Svodů a následně došlo k prvotnímu genotypovému výběru. V souladu s tím byli pomocí druhé selekce definováni první chovní jedinci jako základ pro kontrolovaný chov. Z nejpočetnějšího plemene na Slovensku tak bylo vybráno 14 psů a 12 fen, další krytí již probíhalo jen mezi chovnými jedinci a jejich potomky. Následovala cílená eliminace nežádoucích znaků, protože ne každý chovný jedinec přednášel na své potomky vhodné vlastnosti. Velkou předností zde byla skutečnost, že plemeno vzniklo na širokém genetickém základě chovného materiálu a nikde na světě není možné jeho obnovení nebo doplnění. (Baka, Jevčák 2008). Po vzniku Československa vznikla, především na českém území, snaha omezit kohoutkovou výšku kopovů do 50 cm, protože v Česku se nelovilo “vysokonohými” honiči. Trvalo bezmála třicet let, než se podařilo chov stabilizovat a dosáhnout registrace standardu FCI.

8.2 Klub chovatelů honičů

V devadesátých letech došlo k začlenění slovenského kopova do Klubu chovatelů honičů (KCHD). Klub sdružoval 82 plemen honičů, a ačkoli myšlenka společného působení byla dobrá, velké množství různých druhů honičů výrazně ovlivňovalo jeho činnost.

8.3 Klub chovatelů slovenského kopova – Československo

Dne 30. ledna 1988 byl vytvořeno a schváleno Ústředním výborem SPS samostatné zřízení Klubu chovatelů slovenského kopova KCHSK) se sídlem v Bratislavě. Na mimořádném zasedání KCHSK v Bánské Bystrici byl zvolen nový výbor klubu a započala novodobá historie klubu. Dostala pořádání různých soutěží, především Memoriálu Andreja Renča, který byl jedním z nejzasloužilejších chovatelů v historii plemene. Jeho první ročník se uskutečnil právě v roce 1990 v PZ Poltár.

8.4 Klub chovatelů slovenského kopova – Čechy

Po rozdělení Československa v roce 1993 došlo i na rozdělení klubu na samotné klubové úrovni. Dokladová část činnosti klubu zůstala na Slovensku. Na vzniku se podílelo osm zakládajících členů: Vlastimil Fenc, poradcem chovu, Josefem Havelkou, předsedou klubu a Stanislavem Homolou, společně tvořili výbor klubu, kdy jeho první úlohou byly organizační práce – stanovy, zkušební řády chovatelské směrnice, propagace plemene. Reorganizovali zkoušky honičů, které rozdělili do dvou zkoušek – BZH (barvářské zkoušky honičů) a IHZ (individuální honičské zkoušky). Se změnou právních poměrů se změnil na samostatnou právnickou osobu, která vykonává svoji činnost v mezích právního řádu jako chovatelský klub – organizace sdružující držitele chovatele a příznivce slovenského kopova a jeho základním posláním je cílevědomá výkonnost plemene, vysoká úroveň exteriéru, snížení ekonomických ztrát a etický přístup při lovu zvěře. Klub řídí chov a výcvik slovenského kopova na území ČR v rámci platných standardů, chovatelského rádu a vnitřní směrnice Klubu slovenského kopova z.s.. Klub doporučuje, organizuje a zajišťuje účast svých členů na svodech, výstavách, pracovních zkouškách, i zahraničních. Organizuje semináře, kurzy k odbornému vedení chovu, vede evidenci o chovu slovenského kopova v ČR a řídí se závaznými právními předpisy jím dotčených nadřízených orgánů. (Stanovy KSK při ČMKJ Praha)

Klub eviduje 180 členů a deset členů čestných, 38 chovných fen a 25 chovných psů. Předseda klubu - Mgr. Petr Šupík, místopředseda Miroslav Rudel, poradce chovu - Libor Beníček, hl. výcvikář - Ing. Libor Beníček, ml., jednatel - Mgr. Michal Füleky.

Dle stanov KSK při ČMKJ Praha je struktura klubu následující:

1. Členská schůze
2. Výbor klubu
3. Dozorčí rada klubu – revizní komise

8.5 Zakladatelé chovu v ČR

První dokumentace chovatelské základny Klubu slovenského kopova v ČR se nedochovaly. Plemenné knihy byly při odchodu Fencla z Klubu předány panu Havelkovi a již nejsou k dispozici ani u Havelky, ani na sekretariátu či archivu ČMKU.

Dle Fencla v chovu byli v prvopočátku využiti jen psi zahraniční, první chovní psi v českém klubu jsou datováni až rokem 1998. Jednalo se o jedince Flot ze Spálené doliny, Don Balienec, Golf Bejchovské hvozdy, div. Clif od Jána, div. Dag Manínská Úžina, Boro od Jeleního ochozu.

Nedochovala se čísla zápisů do plemenné knihy, počátky chovnosti, přehled o jejich konkrétním využití v chovu. Ani jména chovných fen z roku 1993 dostupná, ve Fenclových poznámkách se uvádí, že v roce 1993 bylo 5 chovných fen, doporučení ke krytí bylo vystaveno 3x, z toho 2x nebyla využita a třetí fena uhynula během gravidity. Dále uvedeny feny Freda Dekanová, Asta z Karlova vrchu, Duna Obidov, Jasná Eso, Fana Dubová stráž, Brita Hartmanův potok, Cira z Kmochovské cesty, Réva Eso, Bona z Višovca, Peri Doliště, Qelly Doliště, Qera Doliště.

Nelze však přesně určit dobu chovnosti každé z nich ani jejich podíl na odchovaných jedincích.

Rok	počet chovných fen	počet narozených štěňat	počet odchovaných štěňat	
			pes	fena
1993	5	0	0	0
1994	11	32	14	15
1995	11	52	29	16
1996	16	48	20	18
1997	16	61	29	23
1998	9	50	25	21

Tab. 1 Počet chovných fen, narozených a odchovaných štěňat

U feny Cira z Kmočovské cesty nám Fenclovy poznámky udávají počátek chovnosti v roce 1994, konec chovnosti v roce 1999, VD ocenění z klubové výstavy, I. cena u zkoušek BZH i IZH. V letech 1994, 1995 nebyla kryta, v roce 1996 kryta slovenským psem Boro Marciláz, vrženo 7 štěňat, ponecháno 2+4, bohužel 4 jedinci vykazovali bílé skvrny. Dále již fena nebyla v chovu využita.

U rodokmenu feny Šiby je možné vysledovat několik chovných jedinců ze sledovaného období.

			Golf Bejchovské hvozdy ČLP/SK/299/95
		Cadan Jarpamil ČLP/SK/439/99	
	Amík z Tichého lesa ČLP/SK/622/01		Ambra z Karlova vrchu ČLP/SK/336/95
			Don Balienec SPKP 6589/93
Šiba Doliště ČLP/SK/801/06		Asta z Karlova vrchu ČLP/SK/334/00	
			Asta z Hornej Fíchovej SPKP 6002/94
			Blesk z Horženova SPKP 5784/91
		Dag Manínská úžina SPKP 7268/97	
	Qunny Doliště ČLP/SK/471/04		Ajka spod Mackového SPKP 5191/90
			Cheno Doliště ČLP/SK/52/89
		Mony Doliště ČLP/SK/167/97	
			Jasná Eso ČLP/SK/20/89

Tab.č.2 Rodokmen feny Šiba Doliště

8.6 Chovatelská základna v současnosti

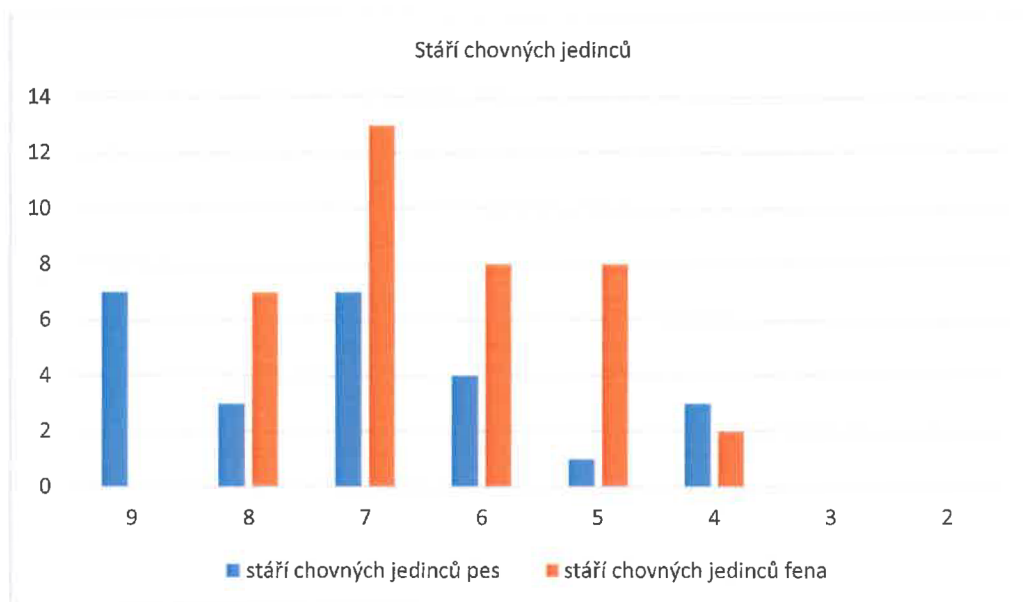
K 1. 1. 2021 má Klub k dispozici 25 chovných psů a 38 chovných fen, počet jedinců má klesající tendenci. V posledních letech sledujeme vysoké počty psů na věkové hranici chovnosti a velmi nízké počty nově zařazovaných chovných jedinců a budoucí možné potíže při výběru chovných párů a zachování genetické variability.

rok	počet chovných jedinců	
	pes	fena
2002	4	9
2003	4	12
2004	8	16
2005	10	14
2006	14	19
2007	17	24
2008	20	30
2009	20	38
2010	20	38
2011	19	33
2012	17	32
2013	22	40
2014	24	46
2015	25	51
2016	25	50
2017	31	60
2018	27	58
2019	25	49
2020	25	38

Tab.3 Počet chovných jedinců v jednotlivých letech

stáří chovných jedinců		
let	pes	fena
9	7	
8	3	7
7	7	13
6	4	8
5	1	8
4	3	2
3		
2		

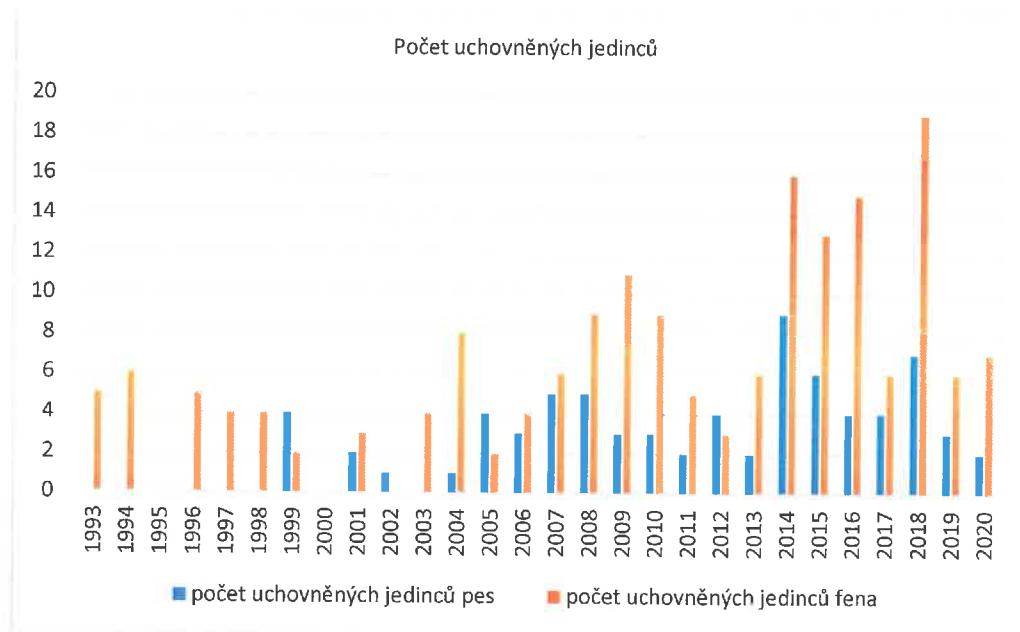
Tab.4 Věkové rozložení jedinců pro rok 2020

Graf č.1 Stáří chovných jedinců pro rok 2020

rok	počet uchovněných jedinců	
	pes	fena
1993	0	5
1994	0	6
1995	0	0
1996	0	5
1997	0	4
1998	0	4
1999	4	2
2000	0	0
2001	2	3
2002	1	0
2003	0	4
2004	1	8
2005	4	2
2006	3	4
2007	5	6
2008	5	9
2009	3	11
2010	3	9
2011	2	5
2012	4	3
2013	2	6
2014	9	16
2015	6	13
2016	4	15
2017	4	6
2018	7	19
2019	3	6
2020	2	7

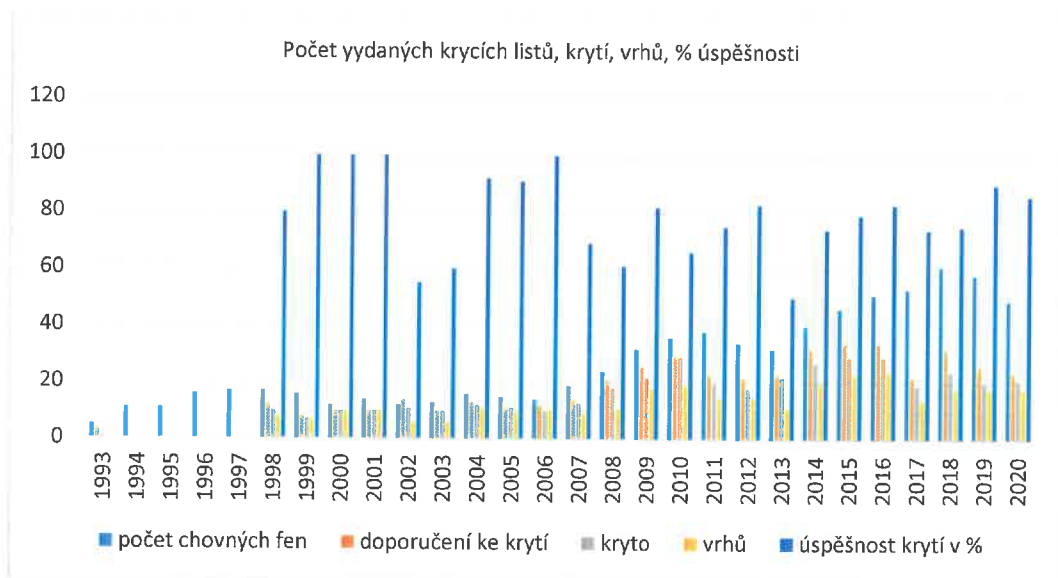
Tab.č.5 Počet uchovněných jedinců v jednotlivých letech

Graf č.2 Počet uchovněných jedinců

rok	počet chovných fen	doporučení ke krytí	kryto	vrhů	úspěšnost krytí v %
1993	5	3	1	0	0
1994	11				
1995	11				
1996	16				
1997	17				
1998	17	12	10	8	80
1999	16	8	7	7	100
2000	12	10	10	10	100
2001	14	10	10	10	100
2002	12	14	11	6	55
2003	13	10	10	6	60
2004	16	13	12	11	92
2005	15	11	11	10	91
2006	14	12	10	10	100
2007	19	14	13	9	69
2008	24	21	18	11	61
2009	32	26	22	18	82
2010	36	30	29	19	66
2011	38	23	20	15	75
2012	34	22	18	15	83
2013	32	23	22	11	50
2014	40	32	27	20	74
2015	46	34	29	23	79
2016	51	34	29	24	83
2017	53	22	19	14	74
2018	61	32	24	18	75
2019	58	26	20	18	90
2020	49	24	21	18	86

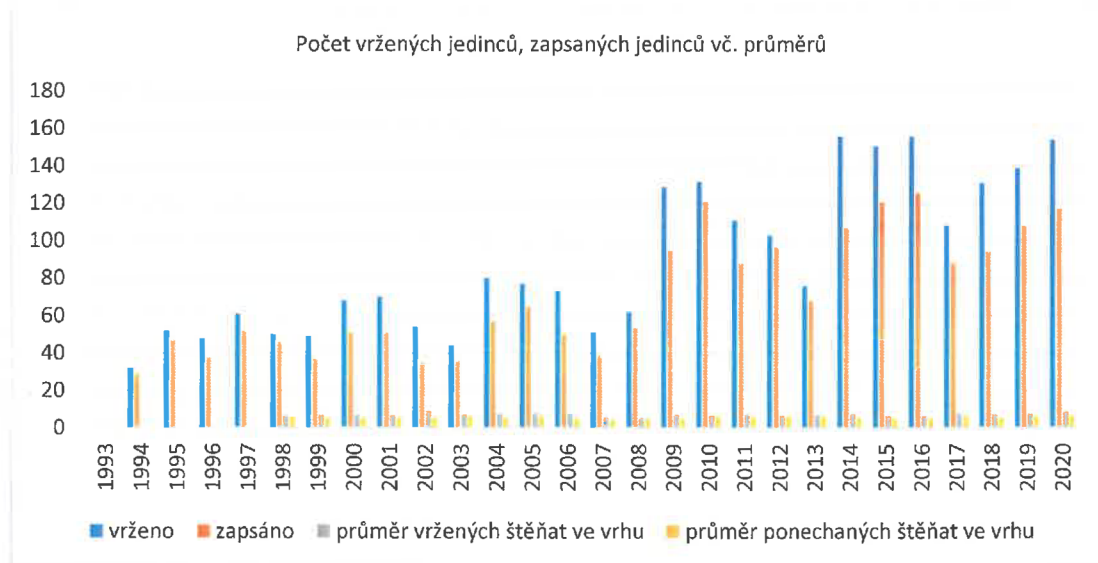
Tab.č.6 Počet vydaných krycích listů, krytí, vrhů, % úspěšnosti

Graf č. 3 Počet vydaných krycích listů, krytí, vrhů, % úspěšnosti

rok	vrženo	zapsáno	průměr vržených štěňat ve vrhu	průměr ponechaných štěňat ve vrhu
1993	0	0	0,0	0,0
1994	32	29		
1995	52	47		
1996	48	38		
1997	61	52		
1998	50	46	6,3	5,8
1999	49	37	7,0	5,3
2000	68	51	6,8	5,1
2001	70	51	7,0	5,1
2002	54	35	9,0	5,8
2003	44	36	7,3	6,0
2004	80	57	7,3	5,2
2005	77	65	7,7	6,5
2006	73	50	7,3	5,0
2007	51	39	5,7	4,3
2008	62	54	5,6	4,9
2009	129	95	7,2	5,3
2010	132	121	6,9	6,4
2011	111	88	7,4	5,9
2012	103	97	6,9	6,5
2013	76	68	6,9	6,2
2014	156	107	7,8	5,4
2015	151	121	6,6	5,3
2016	156	126	6,5	5,3
2017	108	88	7,7	6,3
2018	131	94	7,3	5,2
2019	139	108	7,7	6,0
2020	154	117	8,6	6,5

Tab.č.7 Počet vržených jedinců, zapsaných jedinců vč. průměrů

Graf č. 4 Počet vržených jedinců, zapsaných jedinců, vč. Průměru

8.7 Výcvikové akce

Klub organizuje každoročně výcvikové dny v Čechách i na Moravě, kde mají možnost mladí psi přivyknout na větší počet lidí i psů, atmosféru, neznámé prostředí a disciplíny. Vůdce je současně upozorněn na možné chyby ve výcviku.

Klub také pořádá klubové zkoušky honičů a vrcholnou Mezinárodní soutěž Slovenských kopovů se zadání titulů CACIT, Res. CACIT, CACT, Res. CACT, které se pravidelně účastní zástupci ze Slovenska, Maďarska, Německa, Polska a dalších zemí.

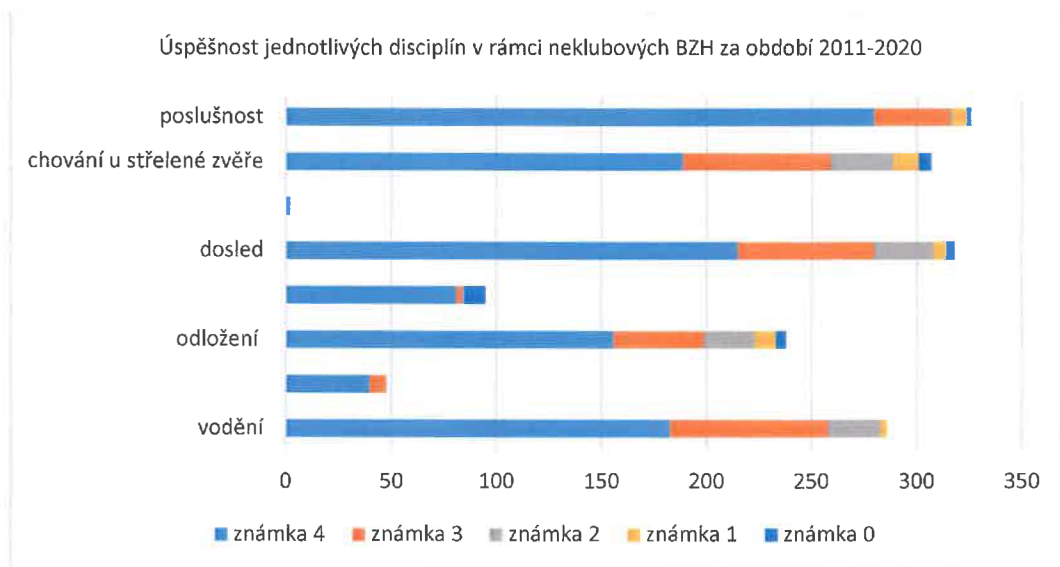
8.8 Zkoušky upotřebitelnosti

8.8.1 Barvářské zkoušky honičů (BZH)

Zkoušky potřebné k získání lovecké upotřebitelnosti a dále chovnosti, od roku 2022 jsou pro získání chovnosti třeba vykonat na klubových BZH, které se konají 2x ročně.

disciplína		známka 4	známka 3	známka 2	známka 1	známka 0
vodění	na řemeni	183	75	25	3	
	volně	40	8			
odložení	na řemeni	156	43	24	10	5
	volně	81	3	1		10
dosled	na řemeni	215	65	28	6	4
	hlásič, oznamovač	1				1
chování u střelené zvěře		189	70	30	12	6
poslušnost		280	36	1	7	2

Tab.č. 8 Úspěšnost jednotlivých disciplín v rámci neklubových BZH za období 2011-2020

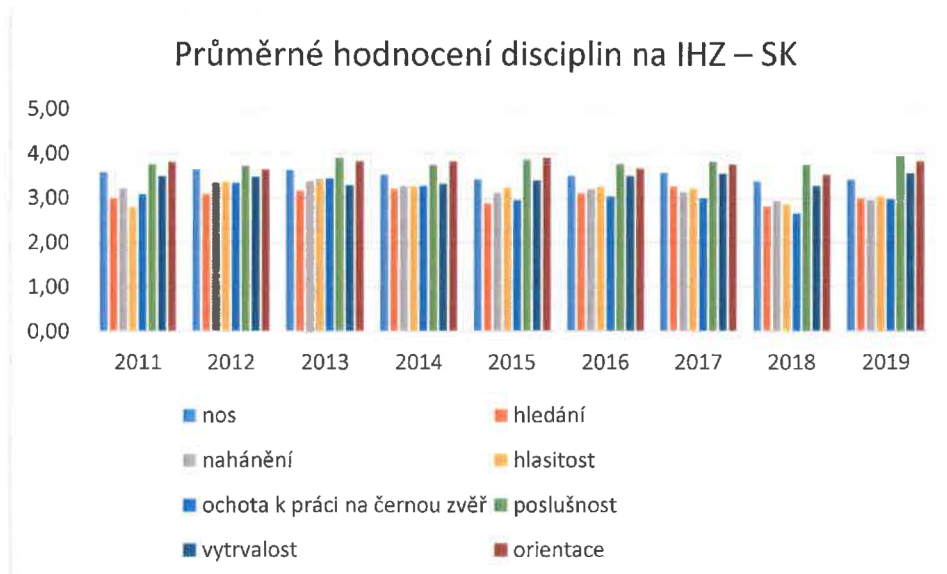
Graf č. 5 Úspěšnost jednotlivých disciplín v rámci neklubových BZH za období 2011-2020

8.8.2 Individuální honičské zkoušky (IHZ)

Zkoušky jsou pořádány výhradně Klubem slovenského kopova v ČR, dle platného zkušebního řádu.

rok / disciplína	nos	hledání	nahánění	hlasitost	ochota k práci na černou zvěř	poslušnost	vytrvalost	orientace
2011	3.59	3	3.23	2.81	3.09	3.77	3.5	3.82
2012	3.65	3.11	3.35	3.38	3.35	3.73	3.49	3.65
2013	3.64	3.18	3.39	3.43	3.45	3.91	3.3	3.84
2014	3.53	3.22	3.28	3.28	3.28	3.75	3.33	3.83
2015	3.43	2.89	3.13	3.25	2.96	3.87	3.4	3.91
2016	3.5	3.12	3.21	3.27	3.04	3.77	3.5	3.67
2017	3.57	3.27	3.14	3.22	3	3.82	3.55	3.76
2018	3.38	2.83	2.94	2.87	2.66	3.75	3.28	3.53
2019	3.42	3	2.96	3.04	2.98	3.94	3.56	3.83

Tab.9 Průměrné hodnocení disciplín na IHZ – SK

Graf č. 6 Průměrné hodnocení disciplín na IHZ – SK

8.9. Welfare při chovu loveckých psů

Pro výcvik a sledování činnosti psa na lovu je využití GPS lokátorů v sestavě obojek – přijímač nám dokáže poskytnout informace o pozici psa, ale také zda právě zvíře stává, zda není zraněn.

8.9.1 Zranění při lovu

Zranění psa při lovu výjimkou. Vždy je nutné zjistit rozsah poranění, poškození tkání, cév, orgánů, v případě těžších zranění je třeba psa znehybnit a velmi rychle vyhledat pomoc veterinárního lékaře. Nejběžnější jsou zranění na krku, hrudi, břišní části, bézích, případně s orgánové zranění.

8.9.2 Ochrana psa

Při práci je vhodné jej vybavit reflexním obojkem, případně využít ochranné vesty. Vhodná je také kombinace s GPS obojky, které dávají možnost rychle zasáhnout v případě potřeby.

9 Virová onemocnění

9.1 Aujezskyho choroba

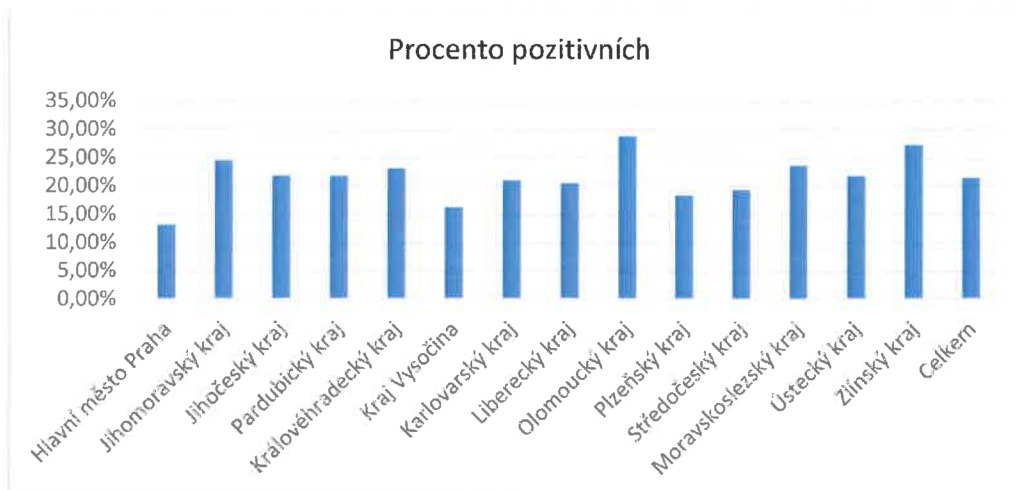
Původcem je DNA virus z čeledi Herpesviridae (SHV-1). Jde se o odolný virus, přirozeným hostitelem je prase, ale mohou se nakazit i další savci (ovce, kozy, skot, kočky, psi aj.) Mimo prasete je pro ostatní savce setkání s tímto virem fatální. Průběh infekce je velmi rychlý. Klinické příznaky u psa jsou podobné vzteclině. Inkubační doba je ve většině případů 3–6 dní. K úhynu dochází do 96 hodin od projevení klinických příznaků onemocnění.

Prevencí nakažení psů je podávání pouze dostatečně tepelně opracovaných živočišných produktů z divokých prasat. Dále je třeba dbát na důsledné odstraňování vývrhů z ulovených divokých prasat. Ty je vhodné odstraňovat prostřednictvím kafilerie či hlubokým zakopáním do země. Místo, kde byl prováděn vývrh divokého prasete, je nutné vhodně ošetřit. (Vávra 2020)

Na základě provedeného plošného monitoringu v populaci divokých prasat v období 10. 10. 2017 – 31.12.2017 byla SVS zpracována zpráva o stavu nakažených prasat.

kraj	počet vyšetřených prasat	pozitivní	% pozitivních
Hlavní město Praha	129	17	13,20%
Jihomoravský kraj	6 779	1 671	24,60%
Jihočeský kraj	10 633	2 324	21,90%
Pardubický kraj	5 246	1 145	21,80%
Královéhradecký kraj	4 091	947	23,10%
Kraj Vysočina	5 724	931	16,30%
Karlovarský kraj	2 919	614	21,00%
Liberecký kraj	2 886	591	20,50%
Olomoucký kraj	3 863	1 114	28,80%
Plzeňský kraj	10 164	1 871	18,40%
Středočeský kraj	15 172	2 946	19,40%
Moravskoslezský kraj	3 163	751	23,70%
Ústecký kraj	8 295	1 809	21,80%
Zlínský kraj	3 050	834	27,30%
Celkem	82 114	17 565	21,40%

Tab.č.10 Počet vyšetřených divokých prasat, počet a procento pozitivity

Graf č. 7 Procento pozitivity prasat na Aujezskyho chorobu

rok	počet případů	kraj	okres
2013	3	Jihočeský	České Budějovice
		Středočeský	Rakovník
		Moravskoslezský	Ostrava
2014	2	Jihočeský	Tábor
		Pardubický	Svitavy
2015	0		
2016	1	Olomoucký	Olomouc
2017	4	Plzeňský	Klatovy
		Plzeňský	Tachov
		Jihočeský	Písek
		Moravskoslezský	Opava
2018	2	Jihomoravský	Blansko
		Olomoucký	Prostějov
2019	7	Jihomoravský	Brno - venkov
		Jihomoravský	Blansko
		Středočeský	Rakovník
		Zlínský	Zlín
		Zlínský	Zlín
2020	2	Jihočeský	Tábor
		Plzeňský	Klatovy

Tab.č.11 Počet případů Aujezského choroby u psů v letech 2013-2020

9.2 Africký mor prasat

Jde o velmi agresivní nákazu, jejíž původcem je DNA virus. U nakažených prasat se nachází v krvi, tkáňových tekutinách, vnitřních orgánech a všech sekretech a exkretech. V případě rychlého průběhu se AMP projevuje vysokou horečkou až 42 °C, ztrátou chuti k jídlu, malátností, špatným dýcháním, krvavým průjmem, případně zvracením. Objevují se krvácení v kůži a vnitřních orgánech. K úhynu dochází obvykle do 5 dnů. Kromě krvácivosti orgánů je AMP provázen výrazným zvětšením sleziny. Na AMP není k dispozici vakcína. V Česku se až do roku 2017 AMP neobjevil. Přesto jsou od roku 2014 Státní veterinární správou (SVS) sérologicky a virologicky vyšetřována všechna nalezená a uhynulá divoká prasata. Toto preventivní opatření bylo zúročeno při potvrzení nákazy v červnu 2017, na našem území.

10 Závěr

Cílem této práce je všestranný pohled na toto plemeno, jeho původ, historii a zkompletování informací o současném chovu a využití slovenského kopova.

Historickými mezníky v jeho chovu jsou roky 1936 - začátek cílevědomé činnosti za účelem vyšlechtění jednotného vzhledu a požadovaných vlastností, 1963 - dosažení uznání standardu plemene Mezinárodní kynologickou organizací FCI, rok 1993 - vznik Klubu slovenského kopova v České republice. V této době vzniklo mnoho mezer v dokumentaci činnosti klubu, které bohužel není možné zpětně dohledat.

Slovenský kopov je příkladem jedince mimořádných kvalit, celkový vzhled jej předurčuje jako výborného honiče s odhodláním, vytrvalostí, odvahou a výbornou orientací v terénu. V současné době jsou kladeny nároky na použití ochranných prostředků, které mají eliminovat možná zranění psa při práci.

Na chovatelské úrovni znatelný klesající stav v počtu chovných jedinců, především je vysoký počet jedinců na věkové hranici chovnosti. Počet nově narozených štěňat zatěžuje zvýšená mortalita, je třeba zacílit na chovatele a správnou přípravu feny na zabřeznutí a zdravý odchov. Důsledněji apelovat na chovatele, aby nezamlčovali případné vady vrhu a zavést pravidlo návštěvy poradce chovu a kontrolu odchovu.

Pro vývoj tohoto plemene je třeba věnovat větší pozornost liniové plemenitbě, vytvořit jednotlivé linie a sledovat jejich mezigenerační vývoj.

Zaměřit se kontrolu dysplasie kyčelních kloubů a loktů, které je nyní v chovu naprosto opomíjeno.

V rámci utužování žádoucích povahových vlastností kopova by bylo žádoucí organizování klubových nahánek, které by simulovaly zkoušky IHZ – SK, pro které mnohdy chovatelé nemají vhodné podmínky k tréninku především z důvodu nízkých výměr honiteb.

Za předpokladu stoupající tendence výskytu Aujezskyho choroby bude nutné změnit preference chování jedince u kusu, tak byl omezen kontakt psa s barvou,

tekutinami a dalšími sekrety, je třeba vhodně upozornit chovatele a majitele na rizika přenosu.

Zájem o toto plemeno není velký, svojí specifikou potřebuje uvědomělého majitele, který mu může nabídnout společně strávený čas a umožní se správně rozvíjet po lovecké stránce. Ale současně je nutno konstatovat, že jde o plemeno neopomenutelné především k jeho preferenci černé zvěře, skvělých schopností nízkonohého honiče, výborné práci na stopě a perfektních povahových vlastností bude stále v myslivecké kynologii vyhledáván.

Slovenským kopovům zdar!

11 Seznam literatury a použitých zdrojů

Seznam použité literatury

- Andreska, J., Andresková, E: Tisíc let české myslivosti, nakladatelství Tina, 442 s, ISBN 80-85618-12-5
- Báča, J. 1967: Výcvik loveckých psů, Státní zemědělské nakladatelství Praha
- Bakoš, A. 1998: Plemena loveckých psů, Kontakt plus s.r.o. Bratislava, ISBN 80-88855-21-7
- Baudyšová, J. 2008: Pohlavní dimorfismus u domácího psa. Magisterská diplomová práce, Přírodovědecká fakulta, UK v Praze.
<http://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/57517/>
- Boldiš, C a kol. 2013: Slovenský kopov v poľovnickej praxi, IBO s.r.o. Poľovník, 216 s. ISBN-978-80-971544-0-0
- Červený, J. a kol. 2013: Ottova encyklopedie myslivost, Ottovo nakladatelství Praha, ISBN 978-80-7360-895-8
- Dostál, J. 2007: Genetika a šlechtění plemen psů, Dona s.r.o. České Budějovice, 261 s. ISBN 978-80-7322-104-1
- Dostál, J. 1995: Chov psů, genetika v kynologické praxi, Dona s.r.o. České Budějovice, 216 s. ISBN 80-85463-58-X
- Hanzal, V., Vochozka V., 1996: Lovečtí psi, výchova a výcvik, Dona s.r.o. České Budějovice, 182 s. ISBN 80-85463-72-5
- Martínek, J.B.2006: Pointer, Nakladatelství Plot Praha, ISBN 80-86523-56-X
- Mejzr, M. 2010: Pes domácí a okolnosti jeho domestikace. Bakalářská práce, katedra biologie a environmentálních studií, pedagogická fakulta, Univerzita Karlova v Praze.
<http://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/86998/?lang%en>
- Rakušan, C. a kol.: 1988 Základy myslivosti, Státní zemědělské nakladatelství
- Savolainen P, Zhang Y, Luo J, Lunderberg J a Liter T, 2002: Genetic evidence for an east Asian origin of domestic dogs. Science 298:1610-1613
- Slimák, K 1957: Poľovné psi, Vydavateľstvo podohospodárskej literatúry, Bratislava
- Vilá C, Savolainen P, Maldonado JE, Amorim IR, Rice JE, Honeycutt RL, Crandall KA, Lunderberg J a Wayne RK, 1997: Multiple and ancient origins of the domestic dog. Science 276, no. 5319: 1687-1689
- Vochozka, V. 2009: Výchova a výcvik loveckých psů, Dona České Budějovice, ISBN- 978-80-7322-126-3

- Wachtel, H. 2000: Chov psů v roce 2000, Doma s.r.o., České Budějovice 1998, ISBN-80-861-29-9

Ostatní zdroje:

Český klub chovatelů Slovenského kopova [online].

Dostupné z: <http://www.slovenskykopov.cz>

Slovenský klub chovatelů Slovenského kopova [online]

Dostupné z: <http://www.slovensky-kopov.sk>

Zpravodaj 2021, Klubu Slovenského kopova při ČMKJ v Praze

Zpravodaj 2020, Klubu Slovenského kopova při ČMKJ v Praze

Zpravodaj 2019, Klubu Slovenského kopova při ČMKJ v Praze

Zpravodaj 2018, Klubu Slovenského kopova při ČMKJ v Praze

ČMMJ [online] Dostupné z: <http://www.cmmj.cz/vse-co-jste-chteli-vedet-o-ajeszkyho-chorobe/>

Státní veterinární správa ČR [online] Dostupné z: <http://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/africky-mor-prasat-amp/>

Státní veterinární správa ČR [online] Dostupné z: <https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/ajeszkyho-choroba-prasat/>

12 Seznam příloh

- Příloha č.1 Logo klubu slovenského kopova při Českomoravské kynologické jednotě v Praze
- Příloha č. 2 Fena slovenského kopova – výstavní postoj
- Příloha č. 3 VI. samostatná výstava slovenských kopovů – 19. 9.2020 Bystřice pod Lopeníkem

Příloha č. 1

Logo klubu slovenského kopova při Českomoravské kynologické jednotě v Praze

Příloha č. 2

VI. samostatná výstava slovenských kopovů – 19.9.2020 Bystřice pod Lopeníkem

Příloha č. 3

Prezentace Klubu slovenského kopova